

d. Les conferències extraordinàries.

Reflexions sobre la geografia espanyola contemporània

Nicolás ORTEGA CANTERO

La conferència que el professor de l'Autònoma de Madrid, doctor Nicolás Ortega Cantero, va pronunciar el dimecres, 13 de març, a la tarda, a la Sala Prat de la Riba, es dedicà a exposar els trets més destacats del desenvolupament de la geografia espanyola contemporània. Per a fer-ho, va distingir tres etapes ben grans: La de la darrera quarta part del segle passat, la del període del segle actual anterior a la guerra civil, i la que va de la fi de la guerra fins a l'actualitat. Es va parlar de les característiques i de l'encadenament d'aquests tres moments.

En el primer, comença a Espanya una certa tradició geogràfica moderna, lligada estretament al pensament reformista i regeneracionista del seu temps, que incorpora les claus dels punts de vista inaugurats per Humboldt i Ritter. La geografia espanyola més dinàmica d'aquests anys segueix dues trajectòries principals: D'una banda, la més estrictament naturalista, ajustada al domini de la geografia física, i, d'altra banda, la que s'ocupa dels fets humans, molt inclinada vers els plantejaments de la geografia històrica de caire ritterià.

Durant l'etapa segona, en els decennis d'aquest segle anteriors a la guerra civil, es produeixen alguns canvis, deguts, en bona part, als camins nous impulsats per la tasca de la *Junta para Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas*. La geografia espanyola coneix i desenvolupa la comprensió morfològica que proposa Davis, i ho fa tant en el seu aspecte físic, com en el de l'estudi dels aspectes humans. Això suposa una reorientació molt sensible de la geografia humana que tendeix a distanciar-se dels enfocaments anteriors històrics i a adoptar —com succeeix, per exemple, en els casos de Dantín Cereceda i Carandell— una perspectiva eminentment naturalista en tots els seus aspectes.

Després de la guerra civil, Manuel de Teran executa un paper important (amb semblances nombroses i interessants al de Solé i Sabarís) en la geografia espanyola, en el doble sentit de connectar amb la tradició anterior, i de superar la limitació naturalista en el tractament geogràfic dels fets humans, obrint aquest tractament a una entesa més àmplia i més atenta al dinamisme propi dels homes i de les societats. Teran i els seus deixebles directes contribuïren a fer arrelar una orientació sòlida i actualitzada en l'àmbit de la geografia humana que, després del parèntesi creat per les que s'anomenaren «noves geografies», segueix oferint, avui dia, perspectives i possibilitats fecundes i de gran valor (N.O.).

Nicolás Ortega, de Madrid.